

Tuomareiden uutiskirje 10

Hei kaikki!

Tässä luettavaksenne vuoden 2022 uutiskirje. Perinteiseen tapaan kirjeessä on kuulumisia kisoista ja hyvin lyhyt info tulevista sääntömuutoksista sekä linkki uusiin päätuomari tehtäviin. Tämän vuoden uutuuksena mukana on poimintoja päätuomariraporteista, joita on tarkoitus tuoda eri aihealueista mukaan myös tuleviin uutiskirjeisiin. Kirjeen lopussa on myös Tuomarineuvoston alustava aikataulusuunnitelma alkuvuoden 2022 aikana pidettävistä koulutuksista. Koulutuksia pidetään tietysti sen mukaan, millainen osanottajamäärä ja tarve niillä on. Jos joku asia erityisesti innostaa tai kiinnostaa, niin postia voi laittaa osoitteeseen sjaltuomarineuvosto@jousiampujainliitto.fi

Hyvää alkanutta vuotta kaikille! Toivottavasti nähdään pian kisakentillä 😊

Tuomarineuvoston puolesta,

Mari, pj.

Uudet päätuomari tehtävät <https://forms.gle/w4EiAuC5oMw7VDck9>

Kuulumisia kisoista

Kotimaat

Yleisten luokkien halli-SM 2021, 16.10.2021 Riihimäki

Riihimäen Urheilutalo ei ollut ensimmäistä kertaa hallikisojen näyttämönä - ei myöskään SM-kisojen. Halli on sikäli sopiva, että siitä löytyy leveyttä hieman yli 90 ampujalle kahdessa vuorossa, mutta sen ikävä puoli on niukahko tila ammuttaviivan takana. Välineille ei ole kovin paljon tilaa odotusviivan takana. Tuon puutteen kanssa on vuosien saatossa kuitenkin opittu elämään. Muutoin tila on tarkoitukseensa sopiva. Hallissa on hyvin varustettu kahvila, joka hoitaa kanttiinin virkaa. Tuomarien ruokailun seura hoitaa juuri mainitun kahvilan avulla. Seura oli kutsunut kisaan päätuomarin lisäksi kolme muuta tuomaria, joista kahdella olisi ollut pätevyys toimia päätuomarina, mikäli viran varsinainen haltija olisi ollut estynyt esimerkiksi koronan tai muun vastaavan sairauden vuoksi. Riihimäen halli vaatii viivalle kolme tuomaria, joten neljän tuomarin kokoonpano mahdollisti myös ”huoltotauot” kisan aikana.

Riihijousilla on pitkä kokemus ko. hallin käytöstä sekä SJAL:n että FFAA:n alaisten kisojen järjestämiseen. Taustojen kiinnitykset ovat tukevat eikä ole pelkoa telineiden kaatumisesta nuolia irrotettaessa. Taustojen tukevuudesta huolimatta niiden telineiden kokoaminen ja purkaminen tapahtuu nopeasti. Seura on teettänyt tulospöytäillä varustetut nimikyltit ruostumattomasta teräksestä. Ne ovat tukevat ja mahtuvat pinoon pieneen tilaan, mutta kiittelevät suoraan päältä tulevassa valossa melko voimakkaasti. Ampujat eivät ole kuitenkaan kokeneet sitä häiritsevänä. Tulospöytäjen numerot ja ampujien sukunimet näkyvät hyvin ammuttaviivan taakse, mutta etunimet on tulostettu niin paljon pienemmällä fontilla, että niitä joutuu viivalta katsomaan tarkasti, ettei lue väärin. Minulle kerrottiin, että pientä fonttia pitää käyttää etunimessä, jotta edes sukunimi säilyisi luettavana. Riittäisiköhän etunimestä pelkkä alkukirjain?

Tauluja oli vähintäänkin riittävästi käytössä ja ne olivat hyvin mitoissa, mikä on tavallista sisällä säilytettyjen taulujen kohdalla. Tauluryhmä oli riittävän kokoinen ja sopivan omatoiminen. Taulut pysyivät koko kisan ajan ammuttavassa ja tulkittavassa kunnossa. Se, että tauluryhmä käytti asunaan Riihijousien seurapaitoja, herätti hieman hämmennystä: Saavatko kilpailijat vaihtaa tauluja itse? Äkkiä katsottuna tauluryhmä ei erotu kotiseuran kilpailijoista. Vaikka hämmennys ei ollutkaan vakavaa laatua, olisi suotavaa, että kisan toimitsijoille olisi tarjolla kilpailijoiden asuista erottuvat toimitsijapaidat.

Tulospalvelu oli liiton puolesta, kuten SM-kisoissa yleensä. Käytössä olivat myös liiton sähköiset tulokortit. Kisa eteni aikataulussa ilman suurempia kommelluksia.

Ammunnanohjauslaite, Danage, meni karsintojen toisen puoliskon lopulla sekaisin. Ammunnanjohtaja painoi seis -nappia ja samalla hetkellä myös Danagen oma ajankatkaisu toimi, jolloin laite hyppäsi yhden vuoron yli. Laite meni tilaan, josta ammunnanjohtaja ei löytänyt enää ABCD-vuoro-ohjelmaa valikosta, vaan pelkästään AB-vuoro-ohjelman.

Ohjelma ei palautunut valikkoon, vaikka laitteesta katkaistiin virta. Minulle jäi lopulta epäselväksi, johtuiko oikean ohjelman löytymättömyys Danagen ohjelmistovirheestä vai siitä että ammunnanjohtaja ei täysin tuntenut laitteen valikkorakennetta. Karsintakierros saatiin kuitenkin ammuttua loppuun oikeilla ammunta-ajoilla ja oikealla rytmityksellä. Ampujille ohjeistettiin, että Ab tarkoittaa ABcd-vuoroa ja aB abCD-vuoroa. Pudotuksissa ja finaaleissa sekä Danage että ammunnanjohtaja toimivat virheittä.

Muun muassa tämän sattumuksen tiimoilta on keskustelua tuomarineuvostossa siitä, olisiko syytä järjestää tuomareille ja muille mahdollisille halukkaille koulutusta Danagen käytöstä, sillä se on yleisin käytössä olevista ammunnanohjauslaitteista. Mahdollisesti sellaisen koulutuksen turvin olisin itsekin pystynyt kaivamaan tarvittavan ohjelman valikosta tai varmistumaan siitä, että laite on todellakin sekaisin.

Tilanne, jossa joudutaan ampumaan uusinnat pudotuskaavioon pääsystä, on Suomessa mahdollinen oikeastaan vain SM-kisoissa ja niissäkin hyvin harvinainen. Nyt sellainen tuli kuitenkin meille eteen. Homma lähti käyntiin oikein: Kilpailijat ampuivat uusintansa samanlaisiin tauluihin samoissa taulupositioissa (A,B,C tai D) kuin alkukilpailussa ja keskipotit olivat ehjät. Sisääammunnassa kilpailijoita voi laittaa samaan taustaan enintään kaksi kappaletta. Uusivat ampujat olivat valmiiksi samalla taustalla ja siten myös valmiiksi omilla taulupositioillaan. Meiltä kuitenkin jäi poistamatta taustasta tarpeettomat taulut. Se ei ollut pelkkä kauneusvirhe, sillä se olisi voinut hämätä ampujan ampumaan väärään tauluun. Onneksi niin ei kuitenkaan käynyt. Pitkän tarinan opetus on, että kannattaa aina varautua etukäteen kaikkiin mahdollisiin erikoistilanteisiin, ettei sitten tule kiire ja sotkua, kun ne tulevat hoidettaviksi.

Jorma Pallonen, päätuomari

Master-SM Pello 23.10.2021

Vuoden 2021 Senioreiden halli-SM-kilpailut ammuttiin Pellossa. Kilpailu ammuttiin Rohkihallissa yksipäiväisenä kilpailuna aamu- ja iltapäiväryhmissä, koska kaikki 64 ampujaa eivät mahtuneet viivalle yhtä aikaa.

Kilpailu avattiin virallisilla avajaisilla kilpailunjohtaja Marko Suomalaisen toimesta. Seuraavaksi puheita jatkoi kunnanjohtaja Eero Ylitalo ja puheet päätti itseoikeutetusti Rohkihallin päärahoittaja ja puuhamies Pekka Salminen. Avajaiset jatkuivat järjestävän seuran Länsirajan Jousiampujien ojentamalla seurastandaarilla entisille seura edustaneille Satu ja Pekka Jalkaselle kiitoksena seuran tunnetuksi tuomisesta maailmalla käydyissä kilpailuissa. Avajaiset huipentuivat maammelauluun Emmy trion ja Noemi Lehkosen säestyksellä.

Kilpailun ensimmäinen ryhmä aloitti ammuttansa klo 11.00. Ammunta sujui sutjakkaasti ja ensimmäinen ryhmä sai kilpailun päätökseen kolmessa tunnissa. Ensimmäisen ryhmän jälkeen pidettiin ruokailutauko odoteltaessa pudotuksettomien luokkien palkintojenjakoa. Ruokailu oli järjestetty Helmi-ruokalaan, joka sijaitsi hallin viereisessä rakennuksessa. Palkintojenjako suoritettiin ennen toisen ryhmän kilpailun aloitusta.

Toinen ryhmä aloitti kilpailunsa hieman aikataulusta jäljessä, mutta sitäkin ryhdikkäämmin klo 14.30. Ammunta saatiin alkukilpailun osalta päätökseen klo 17.00. Pudotukset alkoivat 10 eri luokassa: talja, tähtäin, vaisto ja longbow.

Pudotuksissa pientä hämminkiä alkoi tuottamaan yhden luokan puuttuminen pudotuskaaviosta. Tilanne saatiin korjattua kohtuuajassa ja pudotuskierrokset saatiin ammuttua niin, että junalla tulleet ampujat ehtivät yöjunaan. Kilpailun palkintojenjako suoritettiin myöhään illalla.

Vaikka päivä oli pitkä ja henkisesti vaativa, säilytti tapahtuma juhlallisen tunnelman loppuun saakka.

Kilpailun päätuomarina haluan kiittää kaikkia mukana olleita tuomareita, tulospalvelua, talkoolaisia, kuuluttaja Ensio Lehtoa ja erityisesti järjestävää seuraa Länsirajan Jousiampujia. Järjestelyt toimivat hienosti ja useiden kokeneiden ammattilaisten voimin saimme kilpailut maaliin ja mitalit jaettua.

Henri Kokkila, päätuomari

Poimintoja päätuomariraporteista

Jos jollakulla päätuomarilla on joskus mietityttänyt, lukeeko kukaan koskaan niitä raportteja, joita vaaditaan kisoista täytettäväksi, niin vastaus on: Kyllä lukee. Tänä vuonna nostamme raporteissa esille tuotuja asioita myös uutiskirjeisiin, koska voimme kaikki ottaa tapahtumista vinkkejä omaan toimintaamme ja poikkeustilanteiden hoitoon kisoissa. Henkilöiden ja kisojen nimiä ei tulla mainitsemaan, tapahtumia käsitellään yleisemmällä tasolla.

Poikkeustilanteissa usein mainittuna esiintyy ammunnanjohtaminen laitteistoihin, josta edellä olevassa Riihimäen kisakertomuksestakin mainittiin. Ammunnanjohtajiltahan ei vaadita Suomessa tuomarin pätevyyttä eikä ammunnanjohtajille useinkaan ole ehkä annettu juuri minkäänlaista koulutusta tehtävän tai käytössä olevan laitteiston hoitamiseen, joten on selvää, että hämminkiä silloin tällöin syntyy.

Yleisimmät ongelmat ovat olleet ammunnanohjauslaitteiston meneminen epäkuntoon syystä tai toisesta (esim. ulkokisoissa vesisade kastellut laitteet) tai ammunnanjohtajan kokemattomuus ja siitä seuranneet väärät ajat (esim. uusintanuolilla). Molemmissa tapauksissa ongelma on ratkaistu yleensä niin, että tuomari on ottanut tilanteen haltuun ja hoitanut ajanoton kellolla ja pillillä ja tarvittaessa lipuilla. On hienoa, että meillä tuomarit niin tottuneesti ja sujuvasti hoitavat tällaiset tilanteet ”alta pois”. Vielä parempi olisi, jos tällaisia tilanteita ei tulisi. Kuten Riihimäen kisaraportissakin todettiin, Tuomarineuvostossa on pohdittu erillisen ammunnanjohtajan koulutuksen järjestämistä ja alustava aika koulutukselle on laitettu myös Tuomarineuvoston koulutuskalenteriin (tämän kirjeen lopussa).

Toinen raporteissa yleisesti poikkeustilanteiden kohdassa mainittu sana on tuloskortit. Tuloskortteja täytetään jatkuvasti väärin tai puutteellisesti, kansioissa on väärät tuloskortit tai

sähköinen tulokortti lakkaa toimimasta. Näidenkin ongelmien ratkaisemiseen tuomarit osallistuvat aktiivisesti, kuten tuomareiden odotetaan tekevän kilpailijoita taustoilla lähimpinä olevina toimitsijoina.

Jokainen tuomari tietää, miten tulee toimia, kun ampuja kutsuu tuomarin taustalle väärän tulokorttimerkinnän takia, oli se sitten väärä osuma-arvo tai väärä yhteissumma. Aina ampujat eivät kutsu tuomaria paikalle, ei varsinkaan silloin, jos kortti on puutteellisesti täytetty. Usein tällaiset virheet huomataan vasta tulospalvelussa, mutta yhä useammin tuomarit ovat myös ottaneet tavaksi tarkistaa kortteja jo ennen korttien luovutusta ja juuri näin pitää toimiakin. Tuomareiden yksi keskeisimmistä tehtävistä on kilpailijoiden ohjeistaminen, jotta jokaisella kilpailijalla olisi mahdollisuus omaan parhaaseen suoritukseensa ja jotta vältettäisiin aikaa vievä jälkipuinti esim. protestien muodossa. Ohjeistamisessa tuomarin oma aktiivisuus ja rohkeus puuttua asioihin on valttia. Harvoin on kilpailijoilta kuulunut moitteita siitä, että tuomari on ystävällisesti muistuttanut täyttämään tulokorttiin allekirjoitukset ja muut tarvittavat kentät, iloisia kiitoksia tuomareille sen sijaan on huikkailtu useinkin.

Kansioihin vahingossa tulleet väärät tulokortit on usein hoidettu joko niin, että tuomari on bongannut tulospalvelun tai tauluryhmän jäsenen lähetyviltä ja pyytänyt kiidättämään kansioon oikeat tulokortit tai tuomari on tehnyt muutamia muutoksia tulokorttiin (esim. pudotusotteluissa setti/kumulatiivinen kortti) ja kehottanut ampujia täyttämään pisteet siihen. Se, kumpaa tapaa tilanteen hoitamiseksi käytetään, riippuu pitkälti siitä, missä vaiheessa virhe huomataan. Ensisijaisesti pyritään tietenkin saamaan kansioihin oikeat tulokortit, mutta jos se aiheuttaisi pitempää viivytystä kisaan, on aivan hyvä valinta käyttää tuomarin merkinnöillä muokattua tulokorttia.

Sähköiset tulokortit vähentävät merkittävästi tulokorttien virheitä, mutta joskus yhteydet lakkaavat toimimasta tai ovat hitaita tai kilpailijat eivät osaa tai halua käyttää sähköisiä kortteja. Yhteyksien toimintaongelmiin käytännössä ainoa vaihtoehto tuomareilla on kehottaa kilpailijoita käyttämään ainoastaan paperisia tulokortteja niin kauan, että sähköiset kortit saadaan taas toimimaan. Sen sijaan se, pitäisikö tuomareiden osata käyttää sähköisiä tulokortteja ja auttaa kilpailijoita ongelmatilanteissa jakaa mielipiteitä kahtia. Toisten mielestä ei, koska asia kuuluu tulospalvelulle, toisten mielestä kyllä, koska tuomarit ovat aina läsnä ja pyydetään ensimmäisenä apuun ja pystyisivät hoitamaan asian kisaa viivyttämättä. Edustipa kumpaa tahansa näkemystä, tulokset on saatava kirjattua ja mielellään kisaa viivyttämättä, joten usein käytetty ratkaisu näissäkin tilanteissa on kehottaa kilpailijoita täyttämään tulokset vain paperikortille ja korjaamaan sähköiselle kortille joko itse tai tulospalvelun tai tuomarin toimesta sitten, kun hitaus/muut ongelmat on saatu korjattua. Paperinen tulokortti allekirjoituksineen on edelleen se dokumentti, jonka perusteella kilpailijat viime kädessä paremmuusjärjestykseen sijoitetaan.

Sääntömuutokset ja uudet käytännöt

WA

Säännöt ovat muuttuneet 15.1.2022. Seuraava WA:n muutos tulee 1.3.2022. Kansallisissa säännöissä 15.1. ja 1.3. muutokset tulevat voimaan 1.4.2022 alkaen. Tarkempi kirjallinen tiedote muutoksista sekä kaikille avoin infotilaisuus Zoomissa pidetään helmi-maaliskuussa 2022.

Suunnitellut koulutukset ja lisenssiuusinnat 2022

Tuomarineuvostossa ja liitossa on suunniteltu tämän vuoden koulutuksia jo parin kuukauden ajan. Koulutuskalenteri ei ole vielä valmis eikä aikatauluja lyöty lukkoon, mutta tässä ennakkotietoa aiheesta.

Helmi-maaliskuu 2022

- Tuomarikoulutuksen lähipäivä, Koillis-Savon Sulka/ Puijon Jousi
- Tuomarikoulutuksen lähipäivä, Lapin Jousi
- Kaikille avoin tiedotustilaisuus WA:n sääntömuutoksista, Zoom

Huhti-toukokuu 2022

- Ammunnanjohtajakoulutus ammunnanjohtajana toimiville tai aikoville (ei edellytä tuomarilisenssiä)
- Maaston lähipäivä tuomareille ja kilpailunjärjestäjille
- Info/kertaustilaisuus lisenssien uusintaan liittyen tuomareille ja päätuomareille, Zoom
- Tuomarilisenssien uusintatentit, google forms

Syksy 2022

Tuomareiden, tulospalvelun ja valmentajien yhteinen seminaari (yhteistyössä liiton muiden vastuualueiden toimijoiden kanssa)